

I = INTERVIEWATOR; R = RESPONDENT

E.O. - Geolog

I: Bună ziua și mulțumim că participați alături de noi la acest proiect cultural

R: E o mare plăcere pentru mine.

I: Mă bucur...ne puteți spune numele, dat și locul nașterii?

R: E.O.

I: Profesiile părinților dumneavoastră aveau legătură cu minieritul sau cu geologia?

R: Absolut niciuna

I: Deci liceul și facultatea ați făcut-o la

R: La București

I: La București...ați terminat secția de...

R: Secția de...am terminat Facultatea de Geologie-Geografie, așa se numea la vremea respectivă...de la Universitatea din București, Universitatea Parhon se numea la vremea respectivă, în 1960 am absolvit

I: Da...și prin repartiție guvernamentală...

R: Prin repartiție guvernamentală am fost repartizat la o Intreprindere din București care aparținea de Ministerul Afacerilor Interne, de MAI, care se numea la vremea ei...respectivă Trustul de Explorări pentru Metale Neferoase – TEMN, prescurtat...intreprindere care asigura asistența geologică la întreprinderile teritoriale, iar pentru Baia Mare întreprinderea teritorială era IE Maramureș, Intreprinderea de Explorări Maramureș, noi fiind angajați la întreprinderea din București ca să coordonăm activitatea geologică de la unele sectoare ale acestei întreprinderi...practic eu am fost repartizat la Sectorul Valea Roșie al acestei întreprinderi, deși eu eram angajat al întreprinderii din București

I: ...mamă

R: Al trustului TEMN-ului, Trustului de Explorări Miniere dar lucram în cadrul acestei întreprinderi, deci...

I: Da...dar ce v-a atras spre zona asta?

R:...deci e o întâmplare din...chiar din copilărie, deci în anii copilăriei am mers la, de mai multe ori în taberele de pioneri și una din tabere...tabăra, de fapt numai la tabăra asta am fost de două sau de trei ori...era la Humorud, se organizau...copii care veneau în tabără erau organizați pe diverse cercuri, eu cred că atunci m-am dedicat sportului...faceam volei, dar era un cerc care...cred că se numea al Geografilor sau al Naturaliștilor, nu mai știu exact cum...și la sfârșitul taberei copii care făceau parte din cercul respectiv au primit ca premiu sau nu știu, ca participant...la cercul respectiv...au primit niște colecții cu minerale, printre mineralele respective...știu că se discuta la vremea respectivă...discutau ce au primit...erau și tufuri

vulcanice și nu știu de ce treaba asta m-a făcut să fiu interesat de tufurile vulcanice, mi-i s-a părut o chestie foarte interesantă la vremea respectivă și...atunci când am fost...când am terminat liceul deci majoritatea celor care mă cunoșteau sperau că voi merge...credeau că voi merge la Politehnică pentru că eram un bun matematician, ca elev așa...m-am dus la geologie...tocmai ca urmare a acestei chestii fără să știu prea mare lucru...nu știam aproape nimic despre...nici măcar unde e facultatea, deci eu ca să mă înscriu...când m-am decis să mă duc la facultatea asta m-am dus de fapt la Institutul Geologic de pe Kiseleff...credem că acolo îi facultatea

I: Da da

R: Eu știam numa acolo că îi...

I: Clădirea mare

R: Erau pietrele acelea...domnule, aici o fi și până la urmă m-am lămurit că e de fapt în altă parte...bun...dar în esență...pot să spun după...acuma hai să spunem către finalul vieții că mi-a plăcut extraordinar de mult, am făcut-o cu mare pasiune...am avut mari satisfacții și sunt foarte mulțumit de alegerea făcută.

I: Revenind un pic că am sărit un pic peste anii de facultate...ce profesori v-au marcat în mod deosebit cariera? Sau au existat dascăli care v-au...

R: Bineînțeles că fiecare...fiecare într-un fel sau altul...și-a pus amprenta pe ceea ce am făcut eu...trebe să spun că am avut profesori...printre personalitățile geologiei românești cum ar fi academicienii I., G., D.R....iar dintre cei mai tineri...bun...deci am mai avut și alți profesori din academicieni, de fapt nici nu știu dacă au fost până la urmă academicieni...dar cred că totuși au fost...R. care a fost un bun specialist în problemele de cărbuni, am avut G., profesor deosebit pentru petrol...B. a fost profesorul de Cuarternar, cu el am făcut geologia cuaternarului...ok au fost mulți, foarte mulți profesori...poate că printre cei care nu erau profesori dar care mi-a plăcut foarte mult este P., S.P., care la vremea respectivă cred că era asistent sau lector nu mai țin minte ce era și care...mi-a lăsat impresia unui om cu mari...cu deschidere mare către toate domeniile științei, care a încercat să facă, să strângă date din toate domeniile adiacente geologiei ca să poată să tragă concluzii în temele pe care le cerceta...

I: Deci un ultim universal ca să spunem așa

R: Da..da...

I: Multilateral

R: Și de asemenea trebuie să spun că era...că un profesor foarte bun de asemenea era S.

I: S.?

R: Era un...M.S., un profesor pe care l-am apreciat și mai mult după ce am terminat facultatea, mai ales prin realizările lui și prin modul de a se manifesta....bun...deci erau unii profesori care erau extrem de erudiți, mulți dintre ei mi-au lăsat impresia atunci că erau teoreticieni foarte buni...și alții care erau practicieni foarte buni, cu rezultate, mai ales, pe care le-am văzut mai târziu în domeniile în care au lucrat, deci unii dintre ei erau...cum ar fi G. poate mai mult ca și

teoretician și alții cum ar fi S. care era un om care putea să îți arate ce ai de făcut ca geolog explorator și bineînțeles și ca prospector...Bun...pe de altă parte, pe de altă parte acum retrăind puțin situația de atunci...pot să spun că am fost într-adevăr impresionat de ei pe de altă parte pot să îmi spun că îmi pare rău că la vremea respectivă nu m-am atașat mai mult de ei și m-am ocupat de alte chestii...la vremea respectivă aveam alte preocupări și în același timp acuma mă gândesc că totuși prea puțin dintre profesorii pe care i-am avut au fost personalități remarcate în viața internațională...asta poate datorită...și datorită nivelului cercetărilor în general de la noi, poate și din alte cauze...poate știu eu...poate cauze politice și alte...

I: Din...ca student...din ariile vaste ale geologiei spre ce v-ați simțit mai atras? Spre ce ramură a geologiei v-ați simțit atras? Ce v-a plăcut adică mai mult?

R: Bun...trebe să spun că în general mi-ai plăcut toate...aș putea spune că totuși...nu că am fost atras dar că am avut mai multe rezultate directe în găsirea fosilelor...deci asta a fost în primii ani, asta a fost o chestie foarte...deci am găsit multe puncte fosilifere, asta a fost o chestie destul de importantă...dar mi-a plăcut în general cam tot ce am făcut...nu am avut o chestie...trebe să spun totuși că n-am avut spre regretul meu, n-am avut la vremea aia...așa cum am spus puțin mai înainte...n-am fost foarte atent în anii de facultate la ceea ce se putea face ca student...deci n-am participat la cercurile studentești de cercetare, nu m-am atașat de vreunul dintre profesori ca să...mă ia sub aripa lui...nu din punct de vedere știu eu al avansării ci din punct de vedere profesional, să învăț cu el...treaba asta am făcut-o mai târziu cu alți geologi cu care am lucrat...la vremea respectivă, dar cu profesorii de atunci îmi pare rău că treaba asta n-am făcut-o

I: Bun. Revenim. Ați fost de la trustul mamă din București angajat aici în zona Băii Mari, pe urmă s-a înființat IPEG Maramureșul sau...era înființată Intreprinderea de Prospekțiuni...?

R: Deci Intreprinderea a existat...a existat mult timp, eu am lucrat...până în 1970 am lucrat la Trustul din București care a avut diverse denumiri...nu cred că are importanță acum denumirea lor...

I: Nu...nu...nu...

R: ...și lucram vara pe teren și totdeauna am lucrat în Baia Mare și iarna la București făceam

I: Prelucrarea datelor la București

R: Da...în 1970 Ceaușescu a zis că...geologii n-au ce să caute în București...și atunci au organizat activitatea geologică în...pe diverse regiuni și a înființat IPEG-urile...până atuncea existau acele întreprinderi în mai multe locuri

I: Da

R: IE-uri...și la Baia Mare și la Bistrița și în mai multe alte locuri și prin Banat și în mai multe alte locuri...dar din 1970 aceste întreprinderi au avut geologii lor și au coordonat singuri cercetarea geologică în zona respectivă, deci în 70 am fost angajat...deci...în 70 am trecut direct ca angajat al întreprinderii de aici...ca paranteză trebe să spun că atunci a fost o situație foarte...neplăcută pentru mulți dintre geologi, a fost o hotărâre a guvernului, a partidului...prin

care geologii practic au fost scoși din București, treaba s-a făcut cu destul de mare duritate, erau niște ședințe în care erai chemat și ți-i se spunea „Domnule, de-acum încolo nu mai ai voie să stai...nu mai...tre să mergi într-o întreprindere. Unde vrei să mergi?” Dacă nu voiai tu într-o anumită întreprindere te trimiteau ei și posturile din București erau blocate...dacă nu te duceai acolo unde te trimiteau ei...erai muritor de foame sau trebuia să-ți găsești altceva de lucru ca să poți să trăiești...

I: OK...Ați ajuns să lucrați la Intreprinderea de Prospekțiuni Geologice din Baia Mare... Dintre prospecțiuni și explorare spre ce ați fost mai atras? Spre cele două componente ale cercetării geologice până în faza de valorificare a...

R: Bun deci eu am fost în primii ani, 1960-1962...cu aproximație...din septembrie și nu știu până când...din septembrie 60 și din...cred că mai...până în mai 62 am fost angajat ca...pentru explorare la mina Valea Roșie, iar de atunci din 62, am lucrat numai pe Prospekțiuni...dar impresia mea este că pentru ca să fii un bun prospector este foarte important să poți să faci cel puțin câteva luni exploatare, cel puțin câteva luni explorarea...dacă nu câte un an la fiecare dintre astea și după aceea ai putea să faci prospecțiuni în cunoștință de cauză.

I: Cu un pic o altă viziune asupra...

R: Adică să știi despre ce îi vorba, să știi ce cauți...pentru ce cauți...ce-i bun, ce nu-i bun...ce se exploatează...pentru asta când veneau geologi stagiați la întreprindere eu le-am recomandat să facă neaparat, să treacă pe la exploatare să vadă măcar câteva luni să stea la exploatare să facă explorare și eventual dacă vor după aceea să vină înapoi...sunt bineveniți...deci...

I: au...

R: deci...mi-ai plăcut și unele și altele dar bineînțeles că...

I: prospecțiunea îi viața dumneavoastră...da..

R:...mi-a plăcut mai mult prospecțiunea, iar la prospecțiune ca și...poate și-n alte domenii...așa cum spuneam despre S.P...îmi place să strâng datele din toate direcțiile...ca să pot să trag o concluzie asupra unui perimetru de exemplu...trebe și observații directe, și observații în galerii și foraje și bineînțeles deci ți-am zis date geofizice, date geochimice...când le ai toate astea strânse atuncea poți să-și faci o idee...atunci poți să tragi o concluzie...până atunci treaba șchioapătă puțin...nu ai toate datele în față

I: Erați recunoscut pentru implicarea dumneavoastră în lucrurile conexe prospecțiunii. Veneați la exploatarea minieră, intrați în subteran, vedeți situația din subteran...cu toate că obiectul dumneavoastră de studiu era prospecțiune de suprafață pe un anumit perimetru...era o chestiune care...spunea mare lucru despre deschiderea dumneavoastră vis-a-vis de cum priveați lucrurile în prospecțiune. Bun...ați...v-ați trecut mulți ingineri geologi prin mâinile dumneavoastră...care...dintre ei...de care sunteți mândru să spun...că totuși v-ați pus amprenta asupra dezvoltării lor profesionale..

R: Bun...deci...am lucrat...

I: Dacă doriți să răspundeți la întrebare...nu-i...

R: Da...deci am lucrat cu foarte mulți dintre colegi și sunt foarte mulțumit de fiecare...fiecare a avut câte o parte foarte bună...fiecare a trebuit să învețe mai mult lucrând în cadrul Intreprinderii...în cadrul echipei de prospecțiuni de altfel...o clasificare n-am s-o fac niciodată...deci toți au fost foarte utili pentru ceea ce s-a lucrat. Cei care n-au fost interesați sau n-au făcut față au plecat singuri. Eu n-am scos nici unul dintre cei care au venit la echipă, nu le-am spus că n-are ce să caute la echipă, deci și-au dat seama că ceva nu-i în regulă și s-au transferat în altă parte...au plecat..iar dintre cei care au rămas...M.I. este cel care a fost după părerea mea, dintre colegi cel mai profund dar fiecare dintre ceilalți avea niște calități deosebite într-un anumit domeniu...și important este că au existat relații foarte bune între ei și...și bineînțeles și între mine...și în felul ăsta s-a putut colabora foarte mult...

I: Deci...deci credeți cu tărie în munca în echipă să înțeleg...

R: Eu cred...bineînțeles sunt și unele dezavantaje...deci la vremea respectivă am fost foarte convins de treaba asta dar sunt și unele dezavantaje, de exemplu...este foarte bine dacă poți să parcurgi tu la ...toată suprafața pe care o prospectezi...dar trebuie să...în cazul ăsta nu poți să faci o suprafață foarte mare...și atunci lucrezi puțin mai greoi...deci randamentul...nu randamentul...acoperirea unei arii se face în timp mai îndelungat, dar tu știi ce-ai văzut peste tot...dezavantajul este...avantajul lucrului în echipă este că se lucrează ceva mai repede, chiar dacă nu poți tu să vezi...fiecare dintre ei să vadă toată suprafața, iar pe de altă parte avantajul este că în momentul în care discuți într-un grup pot să vină mai multe idei și poți să vezi care sunt ideile cele mai corecte

I: Valoroase, da

R: Da...deci e un avantaj mare...deci două avantaje...unul că se termină o lucrare mai repede și în al doilea rând că...poate fi filtrată prin mintea mai multor oameni

I: Aha...și dezavantajul?

R: Dezavantajul asta este că nu poți să...

I: Să-l vezi tu tot

R: Că nu vezi tu tot și...Bun și mai sunt alte chestii care cred că au contat într-o oarecare măsură...în rezultatele echipei de prospecțiune...deci în general un prospector așa cum făceau prospectorii de la alte întreprinderi, mă refer în primul rând la întreprinderea de prospecțiuni din București...ei își făceau singuri și analizele microscopice...deci era foarte bine ca să vezi și roca, să vezi și eșantionul transformat în secțiune subțire...să...sunt multe subtilități care

I: Să ai o viziune de ansamblu de la A la Z

R: Exact...vezi multe lucruri pe care nu le vezi cu ochiul liber...e adevărat că pe de altă parte faptul că nu făceam noi singuri analizele microscopice...cine le făcea...altcineva, la un moment dat cei ce la București iar după aceea colegii care lucrau tot la IPEG Maramureș...printre care era și colegul M.K. și erau și alți colegi care lucrau la laborator dar în general am lucrat cu M.K. deci...puteai să schimbi păreri și cu ei...dar faptul că nu făceam analizele...nu făceam noi singuri observațiile microscopice a creat un ...cum să spun...a creat un...o...o particularitate pentru fiecare dintre noi care vedeam la...în roci ceea ce nu vedeau mulți alții dintre colegii

noștri care făceau secțiuni subțiri...Deci ei studiau secțiunile subțiri dar nu se uitau atât de atent la rocă pentru că spuneau „Bun...am luat eșantionul, fac secțiunea și mă lămuresc ce este”...iar noi nefăcând secțiuni...nefăcând studiul secțiunilor subțiri, de uitam atât de atent la rocă încât la un moment dat spre sfârșitul activității noastre colegii noștri au putut cu ochiul liber să stabilească care roci sunt roci intrusive sau...roci de adâncime mai mică nu neaparat de adâncime mare și care sunt roci vulcanice, treabă care de obicei ceilalți o stabilesc pe baza analiza microscopice...din cauza asta pe hărțile noastre apar multe zone cu corpuri intrusive pe care ceilalți care au lucrat în zonă nu le-au văzut

I: Da...îi...există...există...

R: Am impresia că vorbesc cam mult, nu?

I: Nu...nu...nu....nu...îi foarte bine domnul E. Nu...îi...cum să spun...așa este normal de fapt...să faci lucru de la bun început până la sfârșit...experiența își spune cuvântul după un anumit timp, iar să spunem specializarea asta...ultra specializarea noastră a geologilor de multe ori se transformă dintr-un avantaj într-un dezavantaj...Rămânem cumva blocați în sistem cum ar veni...Da...am înțeles ideea dumneavoastră. OK. Ne povestești de Valea Roșie că ați lucrat în explorări...atunci ați dat piept să spunem cu lumea subterană, lumea minerilor...Ce v-a impresionat în mod deosebit? Sau să începem cu cum v-ați desfășurat activitatea în Valea Roșie...de ce și pentru ce?

R: Deci am ajuns la Valea Roșie în 60 când mina încă era redeschisă...știți că în 1952 cred se hotărâse ca minele de aur și argint să fie închise pentru că unii spuneau că statul socialist nu este interesat în elemente...în aur și argint

I: În metale prețioase

R: ...în metale pentru lux. Dar ceea ce am citit eu în documentele din vremea respectivă scria că statul avea nevoie de plumb și zinc și atunci a concentrat forța de muncă la minele care produceau plumb, zinc, cupru. Așa că ...când am ajuns acolo se făcea redeschiderea minei respective...eu nu cred că..

I: Deci să înțeleg că este legendă inundarea zăcământului Dealul Crucii? Știți despre acea legendă că Dealul Crucii ar fi fost inundat ca să nu pună rușii mâna pe aurul existent în zăcământ...e o legendă?

R: Categorie că-i legendă

I: Da?

R: Bun...deci eu nu știu rațiunile...deci eu n-am găsit acte oficiale de la partid sau de la...în care să scrie care-i chestiunea...dar în actele din minerit pe care le-am văzut...anii mai recentii...nu scris decât că s-a dirijat activitatea spre plumb, zinc, cupru

I: Din lipsa forței de muncă, s-au dirijat acele resurse către...plumb, zinc și cupru

R: Da...că s-a spus că-i nevoie de plumb, zinc, cupru și nu de aur și argint...și atunci s-au dirijat...singura chestiune...bineînțeles...că așa cum se fac și acuma puzderie de greșeli...și atunci s-a făcut greșeli că nu s-a încercat să facă întreținerea minei sau știu eu ce

altceva...mina a lăsat să fie inundată...nu s-a inundat în mod special ci nu au mai fost în funcțiune probabil pompele...sau nu...deci practic în momentul în care am ajuns eu la mină deja era...nu era primul an...probabil că din 59...nu mai țin minte exact când...se începuse redeschiderea minei, se evacuase apa...iar când am ajuns eu se redeschideau galeriile în care era căcălău...nu știu așa le spuneam eu depunerile acelea de oxizi de fier...pe jos câte un metru uneori mai mare și se...le încărcau în vagonete și le scoteau și le...duceau și le aruncau

I: Da...da...

R: Și asta...asta era perioada...odată cu redeschiderea minei se făcea din nou inventarierea rezervelor existente...Ați lucrat la Valea Roșie sau numai la Săsar...ăăă...la Sofia?

I: Sofia, Borzașul îl știu, Bartoșa, Simion Treistejari, Adam Cremenea...Valea Roșie numa am intrat de 2-3 ori atât...

R: Ok deci

I: Și Dealul Crucii...deci îs un pic...mai...

R: Deci atunci era deschise orizontul minus 100, minus 50 și minus 100, se mai lucra la ceva puțin la orizonturile superioare...când am intrat acolo, când am fost angajat am intrat puțin și la orizonturile superioare...prin mina Calulului, în alte câteva locuri...Maica Domnului și așa mai departe...erau în general problemele...bun...astea sunt importante sau nu?

I: Da...da...da...da...cum să nu? Evident, evident

R: Că eu mă gândeam să vorbesc despre viața minerilor, deci nu...

I: Nu...puteți povesti...deci...și denumirile astea își au logica lor nici o problemă.

R: Deci am intrat în mină și mi-am zis așa ca primă impresie...deci astea nu-s chestii importante...bineînțeles când am venit m-au dotat cu tot ce trebe...cizme, salopetă, cască și...eu aveam impresia că cască e ca să nu-ți cadă ceva în cap...în mină...da de fapt cum am intrat în prima mină, în mina Calului...o galerie de la zi pe Valea Roșie, pe Valea Lungă...am dat cu capul de grinzile de acolo...de

I: Armătură

R: Armături...bun deci...am intrat...totul era nou pentru mine...din păcate îmi amintesc o chestie foarte penibilă acuma dar o să vi-o spun ca să vedeți cum au ieșit unii din facultate, nu? Probabil că nu toți...majoritatea, majoritatea ies mai bine dar eu aveam impresia când am intrat...când am ieșit din facultate că filonul este ca un fir de ață, bineînțeles cu dimensiune mai mare dar ca un fir de ață, ca ceva cilindric care e în pământ

I: Da...

R: ...o imagine...de abia când am ajuns în...la Valea Roșie am văzut despre ce-i vorba. Bun...ce...la vremea respectivă se lucra...spuneam..se redeschideau minele, galeriile dar în același timp se și lucra în continuare pe galeriile, pe filoanele care nu erau cercetate până la capăt pentru cercetarea în continuare...se probau toate lucrările miniere, toate galeriile se probau ca să se poată face un calcul actual cu metodele de analiză actuale și nu cu cele vechi

și se făcea proiecte...proiect pentru continuarea lucrărilor, pentru fiecare an se făcea câte un proiect...altceva ce să vă spun? Că la vremea respectivă...

I: Deci mina redeschidea...dumneavoastră lucrați în extinderea zăcământului sau în zăcământul propriu-zis? Existau documentații vechi vis-a-vis de documentarea zăcământului vechi?

R: Bineînțeles că existau niște documente și foloseam și planurile vechi

I: Da...

R: Dar continuam și lucrările...înaintările pe filioanele Martin, Calazancius și așa mai departe, dar în același timp deci...probam toate lucrările, și cele vechi și cele noi ca să...și făceam calcul de rezerve pentru...

I: O reinterpretare a calculului...

R: Cu datele noi...bineînțeles

I: Da. Așa...

R: ...și bineînțeles toate operațiile care se făceau pentru atunci, vedeam care sunt panourile care se pot exploata...care sunt panourile care nu prezintă interes...puneam problema ce se întâmplă în continuare...s-au făcut proiecte pentru foraje pentru nivelele inferioare...deci toate operațiunile care...pentru că în 61 cred sau...nu 60 și...da...probabil că 61 sfârșit sau 62 mina a fost predată Săsarului..

I: OK. Avea puț? Avea puț și atunci, nu?

R: Pofțiți?

I: Puțul l-ați prins în redeschidere?

R: Sigur, puțul Nepomuc...puțul Nepomuc

I: L-ați prins în redeschidere să...

R: N-am prins redeschiderea...era deschis

I: Era deschis...

R: Am prins...lucru...se lucra bine pe puț nu erau probleme speciale, totuși o observație pe care în decursul timpului...deci am asistat la îmbunătățirea dotării minelor, pentru că ați spus de puț la asta mă refer...inițial era o colivie simplă în care...în care...n-avea uși...deci intrai în colivie, n-avea uși...puteai să...colivia se mai mișca puțin...bineînțeles te mai țineai de o bară acolo dar dacă nu erai atent putea să te zvârle de unu din pereți acolo...după un timp toate coliviile au avut uși, laterale...se închideau ușile și bineînțeles erau tot felul de reglementări care erau mai mult sau mai puțin respectate...n-aveai voie să urci în vagonet...în colivie cu utilaje ascuțite, cu alte chestii...erau oameni care mergeau împreună cu vagonetul în...

I: Da...strict interzis...

R: Dar ce voiam eu să povestesc...eu am prins încă perioada în care în mină se lucra mult rudimentar...relativ rudimentar deci practic tipii puneau...când...înainte de a pușca puneau un prot

I: O tavă da...

R: Pe tavă...ca atunci când cade materialul din front să cadă pe el și să fie mai ușor de

I: ...încărcat

R: ...de luat cu lopata...deci încărcarea

I: ...manuală

R: ...se făcea cu lopată, destul de greu se lucra cu perforatoare care mereu trebuiau duse la ascuțit...foarte rar erau Ingherson, sau nu mai țin minte ce mărci suedeze erau deerau foarte

I: Și perforau pe uscat?

R: Cum?

I: Ați prins perforajul pe uscat

R: Se perfora pe uscat de multe ori, era praf...oamenii erau plini de praf de sus și până jos...foarte mulți se îmbolnăveau...e adevărat că ei ziceau că faptul că mănâncă slănină de aia cu ceapă și nu știu mai ce îi mai protejează dar mulți au...au...avut la vremea respectivă erau probleme mari cu silicoza...mulți

I: Da...Tocmai datorită...acuma ca geologi găsim explicația...pentru că ganga filoanelor era

R: Era de cuarț bineînțeles

I: de Cuarț și evident că este praful silicogen cel mai...cel mai agresiv

R: Aicea...pentru noi...pentru cei care lucrau în cărbune erau alte povești tot așa....la fel de...complicate

I: Da...aveau ei altele

R: Iar ca mod de lucru îmi amintesc că...în afară de faptul că lucrau pe uscat și au lucrat pe uscat și atunci când deja se stabiliseră metodele de lucru umed...așa...și cu pungile acelea cu lichid și cu perdele de ...ceață sau nu știu cum se numeau la vremea

I: Da...

R: ...la vremea respectivă, deci oamenii lucrau așa ca să câștige bani...la vremea respectivă am prins încă momentele când se vorbea încă despre Stahanovism, despre faptul că ei încercau să depășească tot felul de recorduri ca să și încaseze bani și atunci lucrau în condițiile cele mai puțin sigure și pentru sănătatea lor...știu că mergeam la vremea respectivă printre altele și la...recepțiile lunare și mi-era greu să mă cațăr pe suitor, deci la suitori...puneau tropane acolo unde...câteva tropane, da după aceea ei se cățarau nu știu cum...eu știu că mă țineam de furtunul de...

I: mașinii da

R: da așa...ca să pot să ajung în front să fac măsurătoarea...nu-i interesa, trebuia să avanseze cât mai mult și ei se bucurau că reușesc să facă atâția metri și să ia salarii mari și...

I: Da plus atât că prin pușcare exista pericolul de multe ori să...

R: se tasa

I: să distrugă structura suitorului...și trebuiau iară s-o refacă...să facă recompartimentarea, de aia mergeau ei din tropane în tropane, pe urmă se opreau și veneau cu totul de jos în sus cu amenajarea suitorului...Într-adevăr să știți că prostul obicei s-a perpetuat mult timp...și...

R: Da...bine...în afară de asta știu că au fost și multe accidente, nu multe...nu acolo unde am lucrat eu dar...și acolo au fost unu sau două accidente, nu mai țin minte exact în care au căzut pe rostogol oamenii cu tot material...cu mult material peste ei...unii au scăpat, alții n-au scăpat...

I: Da...Ați mai prins calul în mină?

R: Ce să prind?

I: Calul...calul

R: Nu...n-am prins dar le-ama văzut...cred că la Cavnic...nu mai țin minte deci...nu mai țin minte unde i-am văzut dar sigur i-am văzut...caii care știu că ieșeau la pensie...știu că aveau rația lor de mâncare dar, la Valea Roșie sigur nu

I: Da...

R: ...la Valea Roșie nu pentru că se intra numai prin galeria Cuza Vodă care acum a îi la strada...capătul străzii Caragiale...Caragiale? Nu...străzii Iuliu Maniu

I: Maniu

R: Acolo era...și sediul...sediul...intreprinderii era la vremea respectivă pe Valea...Iulie Maniu...pe strada Iuliu Maniu...care...la vremea respectivă bineînțeles nu erau blocurile...nici un fel de blocuri...era amândouă părțile...erau case mici și în capătul dinspre galerie pe partea să spunem vestică a străzii...chiar în zona de legătură cu strada Victor Babeș era sediul unde era depozitul...magaziile intreprinderii, atelierile, stația de probe...iar pe partea vestică...pe partea estică pardon...pe partea estică erau chiar prima clădire de la intersecția cu actuala stradă Victor Babeș...era sediul intreprinderii, acolo erau câteva birouri...dincolo de birouri era baia și cam asta era...era pe strada respectivă, pe strada Iuliu Maniu da....am zis că se numește...da...era linia de cale ferată, cred că era și apa de mină...canalul cu...care ducea apa în Săsar...în valea Săsarului și era trenul care scotea...materialul din subteran îl scotea pe halda care era chiar pe Valea Săsarului...

I: Trenulețul era electric sau cu ardere internă?

R: Era cu ardere internă

I: Cu motorină, da

R: Da...și pe sub galeria de acces era canalul care era cam pe mijloc și ...din loc în loc lipseau ...

I: ..da...da...

R: ...lipseau scândurile care să protejeze și câteodată mai cădeai prin canalul respectiv, pe de altă parte șina era destul de proastă și din când în când se întâmpla câte un...să deraieze trenul...povești dintr-astea...astea...le-am prins și la exploatări și...știu că săreau minerii să se ajute unii pe alții ca să pună vagonetul pe șină...erau destul de grele...cu rângile...reușeau să

I: Era o întreagă tehnică acolo de

R: da...da..

I: ...de repunere a...

R: Le-ați prins și dumneavoastră sunt convins

I: Da, sigur...era...le zicea șpraițuri...pentru că linia nu era paralelă să o aducă la...dacă se evaza spre exterior, puneau așa numitele șpraițuri...chiar m-a...mi-a sunat frumos în ureche

R: Da

I: N-am știut niciodată de unde vine..termenul...puneau niște rezemătoare ca să împingă linia

R: Da...ați prins lămpile de mină? Cu carbid?

I: Alea cu carbid? Nu...

R: Așa deci atuncea

I: Am prins astea proaste electrice care mă lăsau de multe ori fără...

R: Dar cu lămpile celelalte cu carbid trebuia să ai la cască...în spate...puneai o liță..pițcalău sau nu știu cum i se mai spunea...cu care îți destupai acele...

I: Diuza de...acetilenă

R: Exact...care erau micuțe, destul de greu...le nimereai, nu le nimereai...trebuia să ai o liță bună pentru...să defaci, trebuia să dai o anumită cantitate de apă drumu ca să...îți ardă bine lampa, dacă dai prea mult la un moment dat te trezeai că nu mai ai carbid și atunci era bine să ai undeva rezervă când pleci și stai mai mult în mină...deci povești dintr-astea...ați rămas vreodată fără lumină în subteran?

I: De nenumărate ori...

R: Ok...da ați rămas fără să...n-ați mai putut deci...nu să o aprindeți din nou...

I: Deci...de cele mai multe ori cel mai bine îi să te așezi și...

R: Cum?

I:...să aștepti să vină cineva...să treacă cineva pe acolo, nu te apuci tu de capul tău să mergi prin întunericul ăla ...

R: Eu am ieșit...

I: Sau o mai fost cazuri în care am ieșit până la urmă da...

R: Și eu am ieșit de multe ori cu...mi-i se stingea lampa și nu mai știam și făceam socoteala...unde-i breșa următoare să mă pot ascunde dacă vine trenul...

I: Da...da...

R: Făceam socoteala că încap sau nu încap pe lângă tren...

I: Era o lege a protecției muncii să nu te duci singur, dar erau perioade când n-aveai cu cine să mergi...nu puteai să iei un probaș, să-l iei cu tine...mă duceam de cele mai multe ori mă duceam singur...îmi asumam...această lipsă de disciplină să spun...OK.

R: Bun despre...vă mai spun două cuvinte despre

I: Da..da....da

R: ...deci bineînțeles că una dintre preocupările noastre era felul în care se face probarea...și legat de probare am avut foarte mult de învățat de la tehnicianul geolog A.C....un om extraordinar de bine pregătit și foarte cumsecade...de la el am învățat care este filonul, cum arată, ce este salbanda filonului, cum i se face probarea...la vremea respectivă nu știu...bun deci la vremea respectivă geologul trebuia să meargă în subteran și cu lampa de carbid să facă semn unde trebe luată proba și de obicei se lua pe mai multe secțiuni ca să vadă ce influențează conținutul...zona cu...numai cu cuarț, zona în care apar și alte minerale, separat salbanda...și așa mai departe...

I: Acoperișul, culcușul dacă are...

R: Deci toate treburile astea trebuiau făcute și..deci în treaba asta...și bineînțeles se făcea după aia cartarea probei să știi exact de unde...ce reprezintă proba pe care s-a...care s-a luat de acolo, se făcea și cartarea bineînțeles galeriei. Dar voiam să vă vorbesc despre munca foarte complicată a probatorilor...nu știu dacă...bănuiesc că și dumneavoastră ați prins în momentul în care se lucra cu ciocan și cu țâncuș

I: Numai așa s-a lucrat...nu s-a mecanizat absolut nimic...

R: La un moment dat se spusese că au apărut aparate...și că se face cu....

I: Nu...

R: Deci...

I: Era numa la nivel de intenție a rămas toată...

R: Deci era foarte complicat...părerea mea să stai sus...își făceai...își făceau oamenii o capră, puneau prelată dedesubt ca să nu se împrăstie materialul, să stai cu ochii-n sus, cu mâinile în

sus de asemenea în sus...pe capră...deci nu pe o suprafață foarte clară, să dai cu ciocanul în cuarțuri...în cuarț masiv...că era cuarț masiv acolo..destul complicată treaba și...bineînțele că mai ieșeau și ei...și nu...nu...deci noi trebuia să mergem să facem să aibă lungimea cât e necesar să nu bage mai mult decât i-am fixat noi...să aibă lățimea de 10 cm și adâncimea de 3 cm...deci toate astea le verificam când...făceam recepția probelor

I: Făceți recepția probelor, nu?

R: Dar îți spun că pentru ei era o treabă foarte complicată...deci îmi amintesc că erau doi frați...erau mai mulți probatori...erau...toți veneau din...de la...Șimleu...și erau doi frați, foarte șmecheroși...dar C.A. știa să îi pună la punct și să îi facă să lucreze așa cum trebuie și...așa au făcut lucrările

I: Da...într-adevăr...era o muncă brută, o muncă și fizică și solicitantă din punct

R: Da și cum lucrează să nu le intre în ochi...să nu...și să-și țină echilibru acolo...și...știu că unul dintre colegii noștri tehnician geolog s-a apucat el să, s-a lăsat...a zis că nu câștigă bani mulți cu geologia, C. îl chema, și s-a apucat să ia el probe...era un tip și solid și forțos și a făcut treabă bună...cu probările pe care le-a făcut

I: Da

R: Deci ce-am mai avut legătură cu mineritul direct..nu neaparat prin faptul că am programat, împreună cu alți colegi am proiectat tot felul de lucrări miniere...pentru cercetarea unor zone mineralizate, am avut legătură prin faptul că...până în anii când am renunțat la lucru am făcut cartarea multor galerii...practic am trecut cam prin toate minele din zona Baia Mare și am făcut cartarea petrografică a...generală nu în detaliu...a multora dintre galeriile din zona Baia Mare, asta înseamnă și Oaș și...inclusiv în Țibleș și foarte puțin în..la Borșa...la Borșa numai foarte puțin am fost...și cu ocazia asta, cu ocazia asta am văzut cam cum se lucrează...ce probleme sunt...și așa printre lucrurile pe care mi le-am amintit este că în general oamenii, minerii de acolo sunt...minerii cu care am intrat în contact au fost oameni foarte cumsecade și din punctul de vedere al unuia care vine puțin și...stă puțin cu ei, am remarcat că...spunea uite „Aicea sunt flori de mină...sau...am pus pe...în zona...în burlanul cutare, te duci la burlanul cutare și găsești câteva eșantioane, dacă vrei poți să le iei”...nu cu mine trebuia asta...cu cei care veneau acolo în general...am mers și cu studenți și cu...am mers în mai multe ocazii și cu...colegi care probau pentru...și cu geofizicieni, și cu geologii care lucrau pentru probe potasiu-argon, de vârstă potasiu-argon...și de fiecare dată tipii cu care am relaționat erau foarte binevoitori. Ajutau...dacă era de luat o probă veneau cu noi...deci noi ne duceam să ne facem treaba iar ei erau acolo...și dacă vedeau că avem nevoie de ceva, fără să le cerem noi veneau și ne ajutau

I: Așa e și normal...

R: Așa-i normal dar pentru că s-a vorbit mult timp despre faptul că minerii sunt oamenii cei mai răi...acolo ajung în...că acolo ajung în minerit numai oamenii cei mai răi...totuși oamenii sunt, erau foarte săritori...de foarte multe ori și nu, niciodată nu am avut impresia pe unde am lucrat că își bat joc de noi sau că ne...îs mulți care ziceau...uită ăștia nu-s...nu fac nimica aicea și ne încurcă și nu știu ce...ei săreau să ne ajute...

I: Da...Ați fost de la vest la est prin toate exploatările miniere...care v-a făcut impresia a fi cea mai grea mină? Ca și condiții...ca și microclimat...

R: Bine deci...bineînțele că cel mai complicat a fost la vremea respectivă la Baia Sprie pentru că era temperatură foarte ridicată, oamenii lucrau în chiloți...toți erau transpirați..erau

I: Datorită temperaturilor, da?

R: Datorită temperaturii bineînțele...așa...în general...bineînțele că peste tot mi-i s-a părut că este foarte greu, mă îngrozeam când intram în abataje...și mi se părea că oricând poate să pice o piatră pe omul care-i acolo...deci foarte complicat, și de asemenea îmi amintesc că erau condiții foarte grele și în lucrări care nu erau legate neaparat de mineritul propriu-zis pentru substanțe minerale utile din Baia Mare...am fost...am cartat și galerii de aducțiune de la Firiza...era obligația noastră să facem cartarea lor geologică, deși veneau și geologii de la ISPIF, nu de la ISPIF...de la ISPH cred că erau și făceau cartarea lor mai mult cu caracter geotehnic...deci acolo o fost niște condiții infernale...știu că mergeam în Puțul....cred că era Puțul 2 nu-mi amintesc sigur dacă era Puțul 2 sau nu, puțul de la Creanga Pustie Nouă...știți unde este?

I: Nu...

R: Pe Valea Neagră...tu tre să știi, nu? Așa pe Valea Neagră era un puț, curgea apă infernală..mergeam, eram toți îmbrăcați cu haine de protecție dar mi-i se stingea lampa imediat ce intram acolo...nu știam ce să fac...mergeam mai mult pe bâjbâite...pe scări nu știu...100 de metri avea puțul respectiv...curgea infernal apa...

I: Infiltrațiile

R: Da...apa pluvială...deci o...

I: Bănuiesc că iarna nu era o plăcere pe acolo

R: Am mers...am mers iarna la cartat acolo și mi-am amintesc că...nu mai mergea motorul mașinii și era unul dintre șoferii cu care mergeam acolo...îmi scapă acum numele, un șofer scund de stat, a ieșit să...din mașină să vadă ce are de făcut...era înnebunit...îi curgeau lacrimile din cauza frigului....nu putea să facă mare lucru la mașină...dar legat de treaba asta, amintirile sunt...și despre sondorii care au lucrat într-un fel în problemele de ...hai să spunem de minerit din zonă...care iarna...bineînțele au lucrat pe teren în toate zonele...iarna în frig își aranjau ei tot...își gospodăreau destul de bine lucru dar îmi amintesc că trebuiau să lucreze...lucrau și cu mânuși, dar lucrau și fără mânuși că nu puteau să opereze ceea ce aveau de făcut...condiții mizerabile...nouă ne înghețau mâinile pe carote, se lipeau efectiv de carote când voiai să le lipești...dar aveau foc acolo la....și te puteai încălzi...și apă caldă aveau, că trebuia să spele și carotele și utilajele ca să...poată să lucreze în continuare...

I: Deci o muncă grea, o muncă solicitantă...

R: Pentru mineri ca atare bineînțele

I: Pentru mineri...O întrebare pur personală dacă îmi...puteți răspunde bine, dacă nu...nu...Sunteți o persoană religioasă?

R: Nu...

I: **V-a ajutat acest lucru în desfășurarea activității dumneavoastră? Adică cum v-ați raportat profesie...vis-a-vis de...**

R: Nici nu cred că m-a...mi-a...părerea mea este că mi-a dat mai multă libertate așa cred...nu știu, dar e o chestie pe care n-aș vrea să o discut pentru că nu-i o chestie importantă...

I: **Bine...OK...Aveți copii domnul E.?**

R: Da

I: **Ați îndemnat-o spre....sau ați încercat să o îndemnați spre domeniul geologiei?**

R: N-am încercat dar s-a dus și a făcut geologie...fiica mea a fost colegă cu domnul....a nu...colegă de facultate n-a fost cu domnul D., da în ce an a terminat el?

I: **Da...OK. Deci și-a ales această meserie văzând la dumneavoastră pasiune, văzând la dumneavoastră...domeniul**

R: Nu...cred că a fost altă influență, nu legată de treaba asta, dar...acuma într-adevăr e mai legată de geologie decât atunci...se ocupă de pietre în continuare...deci acuma îi mult mai legată și...e foarte bine

I: **Da n-ați fost mândru că a ales...să se facă geolog?**

R: Nu

I: **Nu?**

R: Nu...nu...nu pentru că eu am fost unul dintre cei care n-am recomandat fetelor să facă geologie...deci...deci eu eram printre cei care atrăgeam atenția că asta este o treabă care...la care trebuie să se gândească bine dacă e...nu că le place o materie sau altceva...să se gândească dacă le-ar place să profeseze...dacă înțeleg ce face un geolog și ce viață are un geolog...că trebe să plece...să meargă...deci...pentru o femeie era mai complicat...eu am încercat să le explic celor care au vrut să dea la geologie, fetelor, să fie atente la treaba asta...dacă țin în mod special, dacă le place...sunt foarte multe femei care au făcut geologie foarte bine, cu rezultate foarte, foarte bune...dar sunt multe fete pentru care geologia poate fi un inconvenient

I: **O povară...**

R: Un inconvenient în viața personală...mai ales în viața de familie...în viața de căsătorită...deci ce înseamnă o femeie care se căsătorește în București, trebuie să plece în fiecare lună vara pe teren...să-și lase soțul în altă parte...multe complicații mi-i se părea că sunt atunci dar...viața a arătat că totuși în continuare au venit destul de multe fete la geologie...au făcut multe fete geologia...

I: **Da...Sunteți o persoană recunoscută pe plan național vis-a-vis de prospecțiune, vis-a-vis de activitatea dumneavoastră ce s-a reflectat și-n activitatea științifică. Care dintre proiectele geologice la care ați lucrat, mai de amplasare vă este cel mai drag? Știu că toate**

sunt...reprezintă ceva pentru dumneavoastră...este viața dumneavoastră bineînțeles...dar unul mai deosebit...la care ați investit mai mult suflet...sau...mă rog...

R: Aș pleca de la altă chestie...o chestie care înseamnă mea culpa...deci eu am participat și la elaborarea unor proiecte care n-am...care au dus la...care au avut rezultate slabe...sau proaste sau știu eu care au însemnat cheltuieli mari fără rezultat, și astea sunt niște galerii mari la....a existat în perioada anilor 65-70...până...cam 65 cred, o perioadă în care se acreditase ideea că se pot face niște lucrări mari și să se obțină rezultate bune...și s-au acceptat de către cei care avizau lucrările niște lucrări foarte lungi care n-au dat rezultat...bun...e vorba de galeria Ludovica de la Băița, e vorba de două galerii în Roșia...una făcută dinspre Jereapăn și alta făcută dinspre Băiuț...una...am...primele două făcute de IPEG pe baza lucrărilor de la...Întreprinderea din București, pe baza proiectelor celor de la București și a treia lucrare, cea de la Băiuț făcută de exploatarea minieră Băiuț. Au fost galerii lungi, complicat de realizat și fără...cred că nu s-a obținut nici un...nici o tonă de rezervă...așa...bun...Iar dintre celelalte, pe toate într-adevăr le-am făcut cu mare plăcere...rezultat...rezultatul cel mai bun...și care ziceam eu că meritase să fie propagat în...exemplificat în continuare este rezultatul de la...Baia Sprie...asta este cel care...și e o chestie foarte simplă...dar tot așa obținută rezultatul printr-o lucrare...a mai multor domenii și de asemenea un rezultat care mi-i s-a părut că e bun la vremea respectivă a fost cel de la Dealul Crucii. Deci în...nu mai țin minte prin ce an...64...65...nu mai știu exact când...am proiectat...eu trebe să spun că majoritatea lucrărilor care s-au făcut, în care am fost implicat sunt lucruri realizate împreună cu alți colegi de exemplu...nu amintesc deloc în toată povestea asta de S. R. sau de P V. care au fost șefii mei și care...fiecare m-a învățat anumite chestii...deci eu am făcut proiect...proiectul pentru forajul 601 care a prins filonul de la Dealul Crucii la o adâncime mare...nu îmi amintesc acuma la ce adâncime, dar asta l-am făcut pentru că mi-a spus F. să fac...S. R. să fac eu proiectul respectiv...deci ăsta a fost un rezultat foarte bun...prin ăsta s-a redeschis mina, s-a pus problema continuării în adâncime a...mineralizației...acuma stau și mă gândesc la alte câteva chestiuni...stau și mă gândesc la cât de nevinovați eram la vremea respectivă...dacă analizăm cum s-a lucrat atunci în condițiile...în comparație cu ceea ce se cere acuma...deci la vremea respectivă era nevoie de minereu, de cantități de rezerve, chiar dacă costurile pentru exploatarea lor erau mai mari decât venitul pe care-l obțineai din valorificarea lor...dar asta era...noi nu știam atunci de alte chestii decât că trebuie să dăm rezerve și atât...alții aveau sarcina să ne spună „Da domnule merită să-l exploatezi sau nu merită să-l exploatezi?” da noi...n-aveam la vremea respectivă deschiderea pe care ar fi trebuit s-o avem ca să putem să fim niște oameni...cercetători întregi, compleți să poți să spui singur dacă merită sau nu merită. Da...deci astea au fost două dintre ele, dar sunt multe altele care sunt...pentru care s-a investit

I: Sunt ferm convins că...

R: ...s-a investit mai multă bătaie de cap la...la...Baia Sprie..eu am încercat să fac treaba asta, să aplic treaba treaba asta dar nu au apărut materiale ca atare și...s-a mai blocat...deci la Baia Sprie, cel care a avut ideea că filonul de la Baia Sprie ar putea continua a fost P V., un geolog cu idei extraordinare și el a făcut...și-a exprimat părerea că-i o fractură mare care poate să continue și într-o parte și în alta și la un moment dat a pus mai multe foraje, printre care unul pe Valea Chiuzbaia, unu undeva la serpentinele Gutinului, deci mult mai departe decât...iar la

...pe Valea Chiuzbaia...pentru că era o distanță mare față de zăcământ, de fapt de zăcământul Baia Sprie a pus mai multe foraje pe aceeași vale în așa fel încât să cerceteze chiar dacă filonul merge într-o parte sau în alta, nu-și păstrează direcția...Din păcate forajele respective n-au prins mineralizație și atunci ideea a fost abandonată, între timp însă cei de la Baia Sprie au găsit filonul sudic...făcând o transversală spre sud

I: Au trecut și prin diagonal c-un drum atunci...au găsit și diagonalul

R: Exact...iar noi am primit sarcina, IPEG-ul a primit sarcina...nu știu de la Minister sau de la cine am primit sarcină să facă cercetare în continuarea filonului sudic...cercetând în continuare filonul sudic au ajuns la o concluzie importantă și anume că filonul are un anumit nivel de mineralizație...deci degeaba tu încercă să-l cauți undeva mai jos că nu-l mai găsești și de asemenea nu-l găsești mai sus...astea au fost niște idei importante în momentul în care s-a pus problema cercetării filonului principal...când s-a reluat problema asta, pentru că a mai fost în afară de ce a făcut P V. au mai încercat și alții după aceea, Ș și alții să caute cu foraje filonul principal...a fost perioadă prin anii cred că 74 când R. a zis „Domnule hai să rezolvăm treaba asta”...știam că lucraseră la găsirea filonului sudic...doi colegi foarte buni S. R. și...și...L.N. și-au bătut capul destul de mult și până la urmă n-au ajuns la o concluzie bună...ei au ajuns la concluzia că filoanele își schimbă direcția și de aia nu pot fi găsite în...foraje...și forajele pe care le-au găsit...filoanele pe care le-au găsit, care erau de fapt niște filoane diagonale au fost interpretate ca fiind schimbarea filonului sudic...a poziției filonului sudic...era discuție dacă e filonul sudic sau filon...filonul principal...în momentul în care mi-a spus R. să facem treaba asta eu am intrat puțin în panică...știam că cei doi nu reușiseră să aibă o imagine clară și-am zis „Domnule...hai să facem ceva ca să putem să lămurim treaba asta” și una dintre chestiuni era așa...să fie niște colegi care fac prospecțiune la suprafață cu detalii și urmăresc toate elementele care ar putea să fie interesante, în primul rând transformările hidrotermale, să facem geofizică...și m-am gândit atunci la vremea respectivă că ar fi bine dacă ar face seismologie...seismo....nu mai știu cum se spune...seismografie ca să putem să delimităm falia efectivă...traiecul faliei...până la urmă din discuție a rezultat că nu se poate face seismo....seismografie...s-a făcut numai gravimetrie și magnetism și ne-am întâlnit geofizicienii...s-au făcut măsurătorile respective și după aceea ne-am programat să facem...era programat să facem proiectul împreună pe baza rezultatelor ăstea...înainte de a face...sunteți obosit...să...

I: Nu...nu...

R: OK...înainte de a face treaba asta lucram la un proiect și atunci a venit Ș „Domle...de ce să-i așteptăm noi pe geofizicienii...să nu facem noi lucrările respective?”...Nu prea eram de acord cu treaba asta dar până la urmă am discutat și cu colegii de acolo, B., cu R. și până la urmă am zis hai bun, punem în prospecțiuni...în proiectul de prospecțiuni...un proiect...un foraj în zona Baia Sprie și atunci când ne vom întâlni și cu geofizicienii să facem un proiect mai serios vom avea un...

I: punct de plecare

R:...punct de reper pe care să-l putem folosi atunci când vom face proiectul respectiv și s-a făcut forajul respectiv, cu observația că la momentul respectiv a existat o chestiune foarte

importantă pe care am văzut-o când am luat datele de la Baia Sprie și le-am pus...am făcut un profil prin secțiunea...printr-o secțiune din zona estică a zonei de la Baia Sprie, știu că atunci am discutat cu domnul B.A....mi-a dat datele de la dâșii și am făcut profilul respectiv și ce-am constatat?...că filonul cade în zona superioară spre nord și

I: schimbă

R:...face o curbă spre sud în partea inferioară...și asta a fost o chestie foarte importantă pentru că P V. pusese forajul ca să sape spre sud...

I: paralel cu

R: și mergea paralel cu filonul...și asta a fost chestiunea...găselnița...care...e o chestie cum să spun eu...de rutină pentru un geolog dacă o face...deci pe lângă ideea mare foarte frumoasă că trebe să cercetezi în filon o fractură mare care poate foarte lungă și tu ai cunoscut vreo bucațică mică...e foarte importantă ideea asta, dar pe de altă parte e important și detaliu cum faci cercetarea și pentru asta trebuie să faci măcar...să vezi treaba asta că nu se știu dacă la 200 sau la 500 de metri se păstrează aceeași chestie...poate să fie...să schimbe și acolo să rămână numai vertical...bun...deci și asta a fost până la urmă chestiunea esențială în treaba asta și pentru Dicționarul Geologilor scrisesem treaba asta exact așa cum o știu...și atunci s-a supărat Ș a spus „Ce scrii tu despre ceilalți care au lucrat în zonă? N-are importanță...scrie ce am făcut noi”...păi cum nu are...eu știu că am făcut forajul așa pentru că S. și ceilalți ajunseseră la concluzia că nu poți să cercetezi decât într-un anumit nivel de mineralizație...de înălțime...dacă merg mai sus cu forajul sau mai jos nu găsesc nimic...știu de asemenea din datele de la exploatarea că filonul își schimbă înclinarea...deci trebuie să țin seama și să menționez treburile astea. OK

I: Ce voiam să vă întreb....legat de Baia Sprie...știți mineralizațiile alea Piatra Arsă din Nord? Filonul 27...28...era transversala nord la nivelul Orizontului 13 dinspre Puțul Terezia spre nord...și au interceptat două mineralizații polimetalice cu un aspect ca și ăla de Herja

R: Ca și?

I: Ca și cel de Herja?

R: Herja? Da cum...

I: Blendă și galenă masivă...

R: Nu știu nimic de el...

I: Nu știți?

R: Nu...nu știu nimic

I: Nu știți...

R: Astea când s-au întâmplat? Când?

I: În 89 a lovit mineralizațiile alea două...pe urmă le-a scos din circuit pentru că erau departe, erau la 700 de metri la nord de aliniamentul filonului principal...

R: Nici nu știu dacă știu de...deci Piatra Arsă sau Piatra Albă?

I: **Piatra Albă pardon**

R: Așa Piatra Albă știu...

I: **Piatra Albă pardon**

R: Deci...dar a ajuns sub Piatra Albă

I: **N-o ajuns...așa-i zicea transversalei Piatra Albă...dar la 700 de metri de aliniamentul filonului principal a intersectat...filonul 27 și filonul 28, așa au fost denumite**

R: Nu-mi...nu-mi amintesc, nu-mi amintesc...poate c-am știut la vremea respectivă dar acum nu...nu-mi amintesc deloc...și n-ați mers deloc

I: **pentru că exista o teorie vis-a-vis de influența Herjei, mineralizațiile...**

R: Am înțeles. Da ați...ați...s-a mers pe ele pe direcțional puțin?

I: **S-a mers direcțional...au fost deschise...una pe vreo 100 de metri și alta pe vreo 60 de metri**

R: Și se menține filonul s-au menținut

I: **Aaaa...se efilau**

R: Și cam ce grosime aveau inițial?

I: **Maxim 80 de centimetri...dar era masiv...masiv...masiv**

R: Da...da...frumos...îmi pare rău că n-am știut de ele..știu eu...poate că...

I: **Acolo sunt încă...**

R: Da...dar...

I: **Au fost prinse la Buget**

R: La?

I: **La Buget...deci la lucrările noastre de Buget...pe investiții fond Buget**

R: Am înțeles...am înțeles

I: **Bun...nu-i nici o problemă, mai săpăm mai vedem...OK...V-ați implicat foarte mult și în activitatea comunității, ați editat cartea geologilor...ați...putem spune că e munca dumneavoastră acolo**

R: Și a colegilor

I: **Și a colegilor...dar dumneavoastră ați coordonat, nu? De a aduna date despre colegii geologi care au lucrat în această zonă. Închiderea mineritului sau închiderea IPEG-ului v-a afectat pe dumneavoastră personal?**

R: Deci m-a afectat simbolic ca să spun așa..deci...

I: Adică sufletește

R: Da...așa da...Bineînțeles singura chestiune este următoarea...deci la vremea respectivă...deci eu am prins momentele în care, deci după Revoluție...deci eu am lucrat după Revoluție am lucrat până în '93 aicea...și am prins momentele acelea de frământări în care lumea nu știa exact, din geologie nu știa exact ce face...cum...face...erau niște momente foarte...le-ați prins și dumneavoastră, nu?

I: Evident

R: Niște momente foarte...

I: Tulburi să spunem...

R: Da foarte tulburi asta este cuvântul și nu se știa exact...chestii complicate...deci eu atunci ca și acum și bine...și mai ales după ce am lucrat în Chile și am văzut cam ce se exploatează acolo...influențat de toate chestiile alea...am ajuns la concluzia...de atunci știam că lucrurile sunt destul de complicate și că ar trebui făcut în așa fel încât să...cineva care știe mai bine toate treburile astea să vadă ce se poate valorifica și ce nu se poate valorifica și ce merită de făcut, ce efort financiar merită de făcut și ce nu merită de făcut...deci astea erau frământările și atunci și credeam că cineva cum ar fi fost de exemplu N.P. ar fi putut să spună „Domle am putea să facem...ar merita de făcut numai cutare chestie”...sau cum ar fi fost D....nu facem numai cu...nu merită să mai mergi pe căcățișuri din astea de filonașe de 30 de centimetri care de-abia au ceva conținut și tu îți faci ditamai...

I: Infrastructura da...

R: ...infrastructură ca să ajungi la ele ...și cum...deci trebuie făcută o selecție clară...da...încă erau perioadele în care știu că și la Herja și la...la...în Oaș...R. insistase să facem niște chestii care nu erau foarte foarte în regulă cu legea de atunci...de exemplu ca să faci galeria aceea care să ducă minereul de la Herja la Flotația Centrală

I: Tunelul cum îi spune

R: Tunelul acela...spuneau că nu sunt bani ca să-i faci din investiții...sau nu...nu știu din...nu...da din investițiile firmei și atunci trebuia galeria respectivă justificată geologic..faci o galerie de cercetare și galeria de cercetare după aia o faci

I: De transport

R: De transport

I: Adică o acoperire

R: Și aceeași chestie făcută în Oaș...ca să faci...la Tarna Mare să poți să...faci puțul respectiv, cu flotația cu nu știu mai ce...să faci o lucrare care să fie justificată prin cercetare geologică...și noi atunci am făcut o chestie cât am zis noi de....cât ne-a dus pe noi capul să facem...și am zis uite galeria asta e într-adevăr justificată până în zona cutare și din punctul de vedere...din punct de vedere geologic până aici merită să faci lucrarea respectivă și acolo s-a interceptat dacă nu mă înșel prelungirea filonului Clementina, dar în continuare...nu-i justificată...bun și atunci a

apărut problema care ne-a dat puțin peste cap...a intrat B. cu...în legătură cu...P. care era un...un inginer minier foarte serios, foarte bun și B. ajungea mereu s-o justificăm noi...ceva de genul asta...și până la urmă lucrarea respectivă s-a avizat din toate punctele de vedere și...după aia...în fine...după aia B. de câte ori venea la Baia Mare cu vizitatori era primit la Herja cu toate onorurile...adică cu masă, cu mâncare...cu de toate..

I: OK. Ajungem la un capitol drag nouă, despre florile de mină. Ce ne puteți spune despre ele? Ați avut contact cu ele în...nu numai la noi la Muzeu...în general așa cât ați lucrat prin...

R: Da...mi-au plăcut și mie foarte mult florile de mină...nu se poate să nu îmi fi plăcut...mi-au plăcut în primul rând cele de la...așa în timp...cele de la Valea Roșie...deci mergeam pe galerii vechi...la Valea Roșie în momentul în care s-au, s-au umplut galeriile de apă și n-a mai avut atmosferă...deci erau galeriile închise..s-au format pe pereți depuneri de cristale de gips...dintr-ăsta recent

I: Neoformație

R:Da...cristale de câte 5 cm...dar erau plăci..suprafețe mari întregi numai cu cristale din astea, mai mici, mai mari...mai dese, mai puțin dese...și multe dintre ele erau pe o suprafață cu oxizi de

I: de fier

R:...fier...și arătau foarte frumos și știu că le...luam le puneam...astea erau unele...puteam...găseam câteodată în așa fel încât să se desprindă o bucată mai subțire din tavan sau din perete și de asemenea se formase niște minerale...acuma nu-mi amintesc ce erau de fapt...cred că picheringit dacă nu mă-înșel...erau niște minerale...probabil că erau și la Săsar multe...niște minerale care erau ca niște pușori scoși din...din găoace de curând..niște chestii gălbui-verzui...ca forma...

I: ca un puf

R:ca un...așa...ca un puf...și erau mai multe unul lângă altul și alea erau...din păcate după ce stăteau în aer se...

I: se dezintegrau

R: Cum..se?

I: Dezintegrau

R: Da...devenea un praf și își pierdeau și culoarea, nu mai aveau culoarea aia da...când era în mină atuncea era o culoare așa umezită...ca un puful de la...deci astea mi-au plăcut foarte mult...am cules cât de multe am putut și le-am și dat tuturor...n-a mai rămas, n-am mai avut eu nimic din ele. Și bineînțeles am mai luat...cred că numai de două ori am mers în mină la Cavnic special pentru flori de mină...

I: Ați văzut o geodă în splendoarea lui? În splendoarea ei pardon

R: Geodele cele mai mari și mai frumoase le-am văzut la Baia Sprie în 59 când eram încă student în practică...și erau pereți întregi tapisați cu tot ce-ți poți imagina...și atunci de asemenea țin minte că ne-au pus pe vagonete...minerii ne-au scos...deci eram studenți mai mulți în practică veniți și erau veniți cu G.C....și o scos multe flori de mină și ne-am luat și noi...și tot atunci în aplicația aia am mers și la Herja și am găsit puzderie de flori de mină pe...și ne-am încărcat rucsacii că de-abea, de-abea îi puteam duce...deci ne-au plăcut foarte mult...și acum îmi plac și mă duceam...din păcate...din păcate...când mergeam câteodată și găseam flori de mină eram așa de înnebunit să le scot că până la urmă le și stricam acolo că...nu reușeam să le scot și...ziceam măcar atât să pot scoate, nu toată floarea...dar măcar atât...o bucătică...

I: Ne apropiem de sfârșitul interviului nostru...Ce a însemnat pentru dumneavoastră domnule E. geologia? E o întrebare prozaică așa...dar...v-o pun. Ce a însemnat pentru dumneavoastră...personal?

R: Păi...nu știu, nu m-am gândit eu niciodată la treaba asta ce a însemnat și probabil că a fost...modul meu de a trăi, modul meu de a-mi asigura existența, o plăcere...am făcut-o întotdeauna cu mare plăcere, am avut marele noroc că totdeauna am putut să fac treaba asta, mare plăcere...Bineînțeles că elimini din povestea asta tot felul de greutăți avute, că n-ai mașină să mergi ...că n-ai cutare ...că..trebe...dar am făcut-o cu foarte mare plăcere, asta este sigur. Da dar eu...erau niște chestii care țineam să vi le spun

I: Da...vă rog

R: Și vi le spun chiar acum

I: Vă rog, vă rog

R: Am avut una dintre ele...am uitat-o

I: Una dintre întrebări era ce mai aveți de adăugat...Da vă rog

R: Ok...interveneam acum...deci unul dintre...unul din numele luminoase care...cu care m-am intersectat în viață este al profesorului S. care...despre care nu mi-am dat seama la vremea la care am fost într-o oarecare relație cu el...nu ceva relație mai aparte dar...în care m-am intersectat cu el, de abia după aceea...deci l-am avut ca profesor de Geofizică și mi-a plăcut efectiv cum a predat...foarte clar și dar mi-a plăcut foarte mult și când...ca...director tehnic la întreprinderea la care am lucrat...era directorul Trustului și venea în control dar nu era control propriu-zis era o îndrumare...și când discuta...foarte, foarte...direct și omenește, prietenește cu tine ca geolog, ca tânăr geolog...deci ideile pe care le spunea atunci mi-i se păreau extraordinare și felul în care vorbea...și...chiar în anii ăștia din urmă...știu eu un an, doi, trei când discutam cu colegii ne aminteam de dânsul...îmi pare rău că nu m-am uitat acum în dicționar...să văd ce se întâmpla în anii 1960, câți ani avea în 1960..deci noi toți îi spuneam M....ăsta era numele lui

I: O figură patriarhală să spunem...

R: Da...era o figură...îi zicea așa ca o figură patriarhală și mă gândesc că el atuncea avea vârsta...știu eu...poate avea 60 de ani...da noi îi spuneam M. da îi spuneam și cu respect...toată lumea era...pentru că atunci când venea...de exemplu nu mai știam unde e un filon, unde a

dispărut din front un filon...și...stăteam de vorbă cu el și el vorbea foarte nu...nu...ca să te dădăcească ci discuta direct....și până la urmă îți dădeai drumul că...găseai ideea cum să mergi mai departe...ca să cauți filonul respectiv și avea o vorbă și toți o repetam din când în când ne întâlneam între noi „Tocmai”...el nu auzea bine...nu auzea bine și îi spuneai ceva și el spune „tocmai, tocmai”...da nu știi dacă a auzit sau nu a auzit ce-ai spus...iar după aceea...după ce am terminat facultatea am văzut că de fapt el era cel care își pusese amprenta extraordinar de bine în Apuseni, scrisese cartea aceea împreună cu G. în Munții Apuseni și rezolvase...sau știu eu traduse o imagine clară a celor de acolo și era un foarte bun cunoscător al situației de acolo iar printre documentele găsite apărea ca fiind cel care a găsit...a...văzut Șuiorul și el cel care a insistat să se facă cercetare pentru Șuior....și același lucru e cunoscut de către cei care au lucrat în Borșa...pentru că el e cel care a stimulat lucrul la dezvoltarea mineritului în zona Baia Borșa...Da îs curios...acuma când ajung acasă...a fost ideea să mă uit acuma înainte de a veni dar n-am mai apucat c-am avut alte chestii de făcut...cam câți ani avea el în 60....bănuiesc

I: Ne uităm imediat că aci îi dicționarul

R: Bănuiesc că n-avea...nu era foarte bătrân...

I: Nu...nu...

R:Da...și în afară de treaba asta...tot așa la...poate când am strâns materialul pentru Dicționar...am văzut că a fost și un sportiv extraordinar...a fost...dacă nu mă înșel a fost și rugbyst și a fost un campion olimpic împreună cu echipa la bob

I: N-am avut...n-am avut idee că...

R:Da..deci și...probabil din cauza asta era și o figură...deși e unul dintre oamenii care nu e răutăcios și discuți așa cu el direct...și tot legat de el...deci...a avut o bună relație în general cu tinerii...știu că și cu cercetarea geologică, deci el s-a implicat în chestiile practice de...de explorare...deci era director și coordona activitatea geologică pentru întreaga țară din punct...a...a...al firmei ăsteia care se ocupa de minerale neferoase și în același timp a publicat împreună cu S. R. o lucrare care a fost publicată în...într-o revistă din Ungaria despre situația...faliilor din zona Baia Mare, inclusiv o lucrarea despre suprafața Mohorovi cu ...legată de geofizica pe care o stăpânea bine...printre primii geofizicieni care au lucrat în...printre primii oameni care au făcut geofizică în România

I: Da...OK. Domnule E. că mulțumim foarte mult

R: Cu multă plăcere

I: încă o dată pentru interviu

R: Eu sper să vină cei care au amintiri mai proaspete...care știu mult mai multe lucruri...

I: Fiecare avem amintirile noastre ce ne caracterizează

R: Da bineînțeles...

I: Bun...vă mulțumim încă o dată

R: Cu multă plăcere